

Δευτέρα 21/10/2024

Όλα για τη Μητέρα μου (1999)

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ - TODO SOBLE MI MADRE

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Πέδρο Αλμοδόβαρ

Ηθοποιοί: Σεσίλια Ροθ, Μαρίζα Παρέδες, Πενέλοπε Κρούζ, Ελπί Αζορίν, Αντόνια Σαν Χουάν

Φωτογραφία: Αλφόνσο Μπεάτο

Μοντάζ: Χοσέ Σαλκέντο

Μουσική: Αλμπέρτο Ιγκλέσιας

Χώρα: Ισπανία (Έγχρωμη)

Διάρκεια: 101'

Πρώτη προβολή: 7.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 9.30 μ.μ.

Διακρίσεις: 1 Όσκαρ, 59 Βραβεία και 40 υποψηφιότητες, με κυριότερα βραβεία:

Academy Awards, USA 2000, Βραβείο Όσκαρ καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας.

Bodil Awards 2000, Βραβείο καλύτερης μη αμερικανικής ταινίας.

Boston Society of Film Critics Awards 1999, Βραβείο καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας.

BAFTA Awards 2000, 2 Βραβεία, Βραβείο David Lean, και Βραβείο καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας.

British Independent Film Awards 1999, Βραβείο ξενόγλωσσας ταινίας.

Critics Choice Awards 2000, Βραβείο καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας.

Cannes Film Festival 1999, 2 Βραβεία, Σκηνοθεσίας και Οικουμενικής Επιτροπής.

César Awards, France 2000, Βραβείο καλύτερης ξένης ταινίας.

Golden Globes, USA 2000, Βραβείο καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας.

Premios ACE 2000, 4 Βραβεία, καλύτερη ταινία, καλύτερη ηθοποιός, καλύτερη ηθοποιός Β! ρόλου, καλύτερος ηθοποιός Β! ρόλου.

SESC Film Festival, Brazil 2000, 5 Βραβεία, ταινία, σκηνοθεσία, ηθοποιοί, Κοινού στην ταινία και κοινού στη σκηνοθεσία. 40 ακόμη βραβεία και 40 υποψηφιότητες.

Η καλύτερη, η πιο στιβαρή, η πιο συγκινητική ταινία του Πέδρο Αλμοδόβαρ. Με υπέροχη επιδερμίδα, κατακόκκινη, λαμπερή και πληθωρική, που όμως πάλλεται από το κοινωνικοπολιτικό της σχόλιο για την ταυτότητα, την αυτοδιάθεση, το δικαίωμα στην οικογένεια.

Αυτή η ταινία αφιερώνεται σε όλες τις ηθοποιούς που έχουν ερμηνεύσει ηθοποιούς.

Σε όλες τις γυναίκες που ερμηνεύουν καθημερινά ρόλους.

Σε όλους τους άντρες που κρύβονται σε ρόλους μέχρι να γίνουν οι γυναίκες που πάντα ήθελαν.

Σε όλες τις μητέρες και σε όσους επιθυμούν να γίνουν μητέρες.

Στην μητέρα μου.

Η Μανουέλα είναι μία 40χρονη νοσοκόμα, που ειδικεύεται ως μεσολαβητής στα ειδικά κέντρα μεταμοσχεύσεων. Είναι εκείνη που πείθει τους συγγενείς, την ώρα της μεγάλης τους τραγωδίας, να δωρίσουν τα όργανα του ανθρώπου τους σε κάποιον άλλον που έχει ανάγκη. Αγνοεί όμως το δικό της τραγικό κάρμα. Την μέρα των γενεθλίων του ο Εστέμπαν, ο 17χρονος γιος της, θα χτυπηθεί μπροστά της από αυτοκίνητο. Ρομαντικός, ονειροπόλος και εκκολαπτόμενος καλλιτέχνης, προσπαθούσε να πάρει αυτόγραφο από την μεγάλη θεατρίνα Χούμα Ρόχο, και δεν πρόσεξε τρέχοντας στο δρόμο. Η Μανουέλα θα δωρίσει την καρδιά του και θα χάσει τη δική της.

Καταρρακωμένη, αποφασίζει να αφήσει την Μαδρίτη. Να επιστρέψει στη Βαρκελώνη των νιάτων της, όταν κι εκείνη έπαιζε στο θέατρο τη Στέλλα του «Λεωφορείου ο Πόθος». Κι όταν τον Κοβάλσκι έπαιζε ο πατέρας του Εστέμπαν

- πριν τους εγκαταλείψει, αλλάζει ζωή, αλλάζει φύλο και γίνε «Λόλα». Η Μανουέλα θα φάξει να τον βρει μέσω της παλιάς τους φίλης Αγκράδο, μίας αυθρόστομης έξω-καρδιά διεμφυλικής γυναίκας. Παράλληλα θα γνωρίσει από κοντά την ντίβα Χούμα Ρόχο, αλλά θα συνδεθεί και με τη Ρόζα, μία νεαρή καλόγρια που βιώνει τη δική της τραγωδία.

Ο Αλμοδόβαρ μάς συστήθηκε ως ένας σκηνοθέτης φρέσκος, μεταμοντέρνος, ξεχωριστός, τολμηρός που προχώρησε το σινεμά του με άλματα. Και το σινεμά του ήταν πάντα ένα σινεμά μαγικών αντιθέσεων. Ένα πολύτιμο queer σινεμά που ενώει το τραγικό με το αστειό, το μελόδραμα με το camp, το noir με το σουρεαλιστικά absurd. Ποτέ όμως, μέχρι αυτήν εδώ την ταινία, ο ισπανός σκηνοθέτης δεν είχε πατήσει με τόση αυτοπεποίθηση στα πόδια του. Εδώ για πρώτη φορά ένωσε όλες τις αντιθέσεις του σπλ του, όλες τις θεματικές των προβληματισμών του, όλες τις τελείες της προσωπικής και επαγγελματικής του διαδρομής σε ένα ολοκληρωμένο αριστούργημα. Και μαζί, ένωσε κι όλους εμάς - γκέι, λεσβίες, non binary, στρέιτ- σε έναν κοινό τόπο ανθρωπιάς και συγκίνησης.

Αφήνοντας για λίγο στην άκρη τις ευκολίες της κωμωδίας (παρόλο που η «Αγκράδο» θα προσφέρει απλόχερα και γενναίωδωρα κωμική ανακούφιση), ο Αλμοδόβαρ δεν εγκαταλείπει τις ρίζες της κινηματογραφικής του γραφής, αλλά με ένα σενάριο που αγγίζει το μεδούλι των προσωπικών του εμμονών, κι ένα σκηνοθετικό βλέμμα που ωριμάζει, ανοίγει, τεντώνεται, απλώνει, το πάλαι ποτέ enfant terrible της Movida μεταμορφώνει τις παλιές του αδυναμίες σε δύναμη, τα τραύματά του σε εικόνες που έμειναν αυτόματα κλασικές, τις κλασικές αναφορές του σε κινηματογραφικό προσκύνημα.

Κατασκευάζει μία ταινία υπέροχης επιδερμίδας, κατακόκκινης και χρωματιστής, λαμπερής και πληθωρικής, που όμως πάλλεται από το κοινωνικοπολιτικό της σχόλιο (ταυτότητα, αυτοδιάθεση, εργασία, τέχνη, ελευθερία, μητρότητα/πατρότητα) και γειώνεται από την μελαγχολία για την ανεξέλεγκτη μοίρα των ανθρώπων (ο έρωτας κι ο θάνατος χορεύουν απεγνωσμένα υπό τους ήχους της φυσαρμόνικας του Αλμπέρτο Ιγκλέσιας).

Η κάμερά του ανοίγει σε απίστευτα κάδρα (η Μανουέλα με φόντο το γιγαντιαίο πόστερ της Χούμα είναι μία εικόνα που ερωτευτήκαμε ακαριαία), κλείνει σε σπαρακτικά κοντινά (με τις ρυτίδες της Περέδες και τον εκφραστικό σπαραγμό της Ροθ να δίνουν κυριολεκτική σάρκα στην απόγνωση, ενώ το φρέσκο μουτράκι της Κρουζ κουβαλά όλη την τρυφερότητα και τη θλίψη της ταινίας), στριφογυρίζει με υγρή «φελινική» κυκλική κίνηση σε παράνομες αλέες, βυθίζεται υπνωτικά σε τούνελ-λαγούμια (σαν να επιστρέφει στην ασφάλεια της μήτρας), ή στέκει ακίνητη για να συλλάβει τη συγκίνηση ενός σκύλου που αναγνωρίζει την οικογένειά του σ' ένα ταξί.

Στο επίκεντρό του για άλλη μία φορά οι γυναίκες. Εμπνευσμένο και αφιερωμένο στις γυναίκες που τον μεγάλωσαν στη Λα Μάντσα ξαδέλφες, θείες, γειτόνισσες και φυσικά την μητέρα του, οι οποίες με τον Εμφύλιο βίωσαν τον θάνατο, την εγκατάλειψη, την μονογονεϊκή μοναξιά. Παθιαρές σπανιόλες που τον έκαναν να συνειδητοποιήσει ότι για να επιβιώσουν υιοθετούσαν δεκάδες ρόλους καθημερινά.

Εμπνευσμένο και αφιερωμένο και στις άλλες γυναίκες που τον μεγάλωσαν - αυτές του Τένεσι Γουίλιαμς ή του Λόρκα ή της γραφής της Τζόαν Ντίντιν ή των μελοδραμάτων του Ντάγκλας Σερκ. Οι ασπρόμαυρες ντίβες του Old Hollywood - η Μάρλεν Ντίντριχ, η Γκρέτα Γκάρμπο, η Μπέτι Ντέιβις, που πίσω από την μάσκα των ρόλων τους έκρυβαν κάτι το οικεία ποινεμένο.

Και με μία κίνηση ματ για το mainstream κοινό, ο Αλμοδόβαρ εμπνέεται, αφιερώνει και παρουσιάζει όλες τις γυναίκες

- ακόμα κι αυτές που δεν γεννήθηκαν με αυτό το φύλο (ο μονόλογος της «αυθεντικής γυναίκας» της Αγκράδο έχει μείνει κλασικός), ακόμα κι αυτές που αλλάζοντας επιδερμίδα δεν παύουν να είναι πατέρες. Ας μην το παίρνουμε ως δεδομένο: **το 1999 ο διάλογος για το φύλο, τη σεξουαλικότητα, την τρανς ορατότητα, δεν είχε ανοίξει ευρέως.**

Είναι συναρπαστικό να ξαναβλέπει κανείς την ταινία, 25 χρόνια μετά, με τα ζητήματα διεκδίκησης ισότητας στο γάμο και την τεκνοθεσία να υπάρχουν στην πολιτική ατζέντα, ενώ ο Αλμοδόβαρ σου παρουσιάζει την πανανθρώπινη πτυχή τους σχεδόν 3 δεκαετίες πίσω. Χωρίς να κρίνει, χωρίς διδασκισμούς. Ακόμα κι αν η σοκαρισμένη μητέρα της Ρόζα, ή ο απών στο λήθαργό του πατέρας της, φωτογράφισαν την αδυναμία μιας γενιάς να συνδεθεί με την ανάγκη των παιδιών τους, ο Αλμοδόβαρ συγχωρεί και αγαπάει και κρατάει τις πόρτες των σπιτιών ανοιχτές στην συμπίνα, την εξιλέωση, τη λύτρωση.

Όλοι έχουν το δικαίωμα στην οικογένεια, στη συντροφικότητα και την προστασία της, στην αλληλεγγύη και την αποδοχή της. Κι αν δεν γεννιέσαι σε μια τέτοια οικογένεια, τη δημιουργείς, την επιλέγεις. Κι έτσι όλες οι γυναίκες φροντίζονται, κι όλες γίνονται μητέρες. Η μία στα παιδιά της άλλης. Ή η μία της άλλης. Σαν δωρητές καρδιάς, όταν οι καρδιές λιποψυχούν.

ΠΟΛΥ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ

PEDRO ALMODÓVAR

Σεναριογράφος, Σκηνοθέτης και παραγωγός, γεννήθηκε το 1949 σε φτωχογειτονιά μιας μικρής πόλης της La Mancha, στην Ισπανία. Μετά τον Μπουνουέλα είναι ο πλέον διεθνώς καταξιωμένος κινηματογραφιστής της Ισπανίας. Έφτασε στη Μαδρίτη το 1968 και ζούσε πουλώντας παλιά αντικείμενα σε υπαίθρια αγορά, την El Rastro. Δεν είχε την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσει σινεμά, αν και τις σχετικές σχολές τις είχε κλείσει η κυβέρνηση του Φράνκο. Δούλεψε στην ισπανική τηλεφωνική εταιρία και με τα χρήματα που κέρδισε αγόρασε μια Super 8 κάμερα. Από το 1972 μέχρι το 1978, έκανε ταινίες μ.μ. που τον έκαναν γνωστό στην αναπτυσσόμενη κοινωνική αντι-κουλτούρα της Ισπανίας και στο πολιτιστικό κίνημα των 70s «La Movida». Με τον αδελφό του Agustín Almodóvar ίδρυσε την εταιρία παραγωγής El Deseo, S. A. Το «φαινόμενο “Almodóvar» είναι διεθνώς διάσημο και οι ταινίες τους πολύ δημοφιλείς σε πολλές χώρες.

Φιλμογραφία: The Room Next Door (2024 ολοκληρώθηκε), Amarga Navidad (Pre-production), Οι παράξενοι δρόμοι της ζωής (Short 2023), Παράλληλες μητέρες (2021), Ανθρώπινη φωνή (Short 2020), Πόνος και δόξα (2019), Χουλιέτα (2016), Δεν κρατιέμαι (2013), Το δέμα που κατοικώ (2011), Ραγισμένες αγκαλιές (2009), La concejala antropóloga (Short 2009), Γύρνα πίσω (2006), Κακή εκπαίδευση (2004), Μίλα της (2002), Όλα για τη μητέρα μου (1999), Καυτή σάρκα (1997), Pastas Ardilla (TV Short 1996), Το μυστικό μου λουλούδι (1995), Κίκα (1993), Ψηλά τακούνια (1991), Δέσε με (1989), Γυναίκες στα πρόθυρα νευρικής κρίσης (1988), Ο νόμος του πόθου (1987), Μαπαντόρ (1986), Τρέιλερ για τους εραστές του απαγορευμένου (TV Short 1985), Μια ζωή ταλαιπωρία (1984), Αμαρτωλές καλόγριες (1983), Ο λαβύρινθος του πάθους (1982), Η Πέπη, η Λούσι, η Μπομ και τ' άλλα κορίτσια... (1980), Folle... folle... folleme Tim! (1978), Salomé (Short 1978), Complementos (Short 1977), Las tres ventajas de Ponte (Short 1977), Sexo va, sexo viene (Short 1977), Tráiler de 'Who's Afraid of Virginia Woolf?' (Short 1976), Sea caritativo (Short 1976), Muerte en la carretera (Short 1976), El sueño, o la estrella (Short 1975), Homenaje (Short 1975), La caída de Sódoma (Short 1975), Blancor (Short 1975), Film político (Short 1974), Dos putas, o historia de amor que termina en boda (Short 1974).